

D. Serikbayev

**EAST
KAZAKHSTAN
TECHNICAL
UNIVERSITY**

Саясат

ТДМ N°6

Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ

МАЗМҰНЫ

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
1.1 Мақсат	3
2. ШҚТУ-нің ҚАЗІРГІ ШАРАЛАРЫ	3
2.1 Су ресурстарын сақтау жөніндегі кешенді бағдарлама	3
2.2 Судың ластануын бақылау	4
2.3 Мониторинг және ғылыми зерттеулер	4
2.4 Білім беру бағдарламалары және танымал ету	4
2.5 Тәжірибеге бағытталған дайындық	5
2.6 Ғылыми зерттеулер мен жобалар	5
2.7 Оқытушылардың біліктілігін арттыру	5
3. ТДМ №6 БОЙЫНША РЕЙТИНГТЕРДЕГІ ШҚТУ	6
4. ЖОСПАРЛАНҒАН ШАРАЛАР	6
5. КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР	6

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Мақсат

Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ жауапты білім беру мекемесі ретінде БҰҰ-ның Халықаралық мақсаттарына және Қазақстан Республикасының ұлттық заңнамасына, соның ішінде ҚР Экологиялық кодексіне (2021, ЖМ. және қосымша), ол су ресурстарын қорғауға қойылатын талаптарды және тазартылмаған ағынды суларды су объектілеріне ағызуды тыйым салуды белгілейді. Университет барлық

қызметкерлерге, студенттерге және келушілерге таза ауыз суға, санитария мен гигиена құралдарына қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Мақсаты: "Таза су және санитарлық тазалық" ТДМ 6 сәйкес су ресурстарын ұтымды пайдалануды, суды тұрақты пайдалану және су сапасын сақтау үшін инфрақұрылымды дамытуды қамтамасыз ету.

Тапсырмалар:

- инновациялық технологиялар мен қайта өңдеу бағдарламаларын енгізу арқылы тұщы суды тұтынуды азайту;
- Ағынды суларды тазарту тиімділігін арттыру және олардың ластаушы әсерін болдырмау;
- кампус аумағында ауыз суға және санитарлық құралдарға әмбебап қолжетімділікті қамтамасыз ету;
- жұртшылық пен серіктестерді суды ұтымды пайдалану жөніндегі бастамаларға тарту.

2. ШҚТУ-нің ҚАЗІРГІ ШАРАЛАРЫ

2.1 Су ресурстарын сақтау жөніндегі кешенді бағдарлама

Университет су ресурстарын сақтау және оларды тұрақты басқару бойынша кешенді бағдарламаны жүзеге асырады:

Су ресурстарын сақтау бағдарламалары:

- жаңбыр суын жинау;
- тұрақтардан Ағынды суларды жинау;
- суды үнемдейтін құрылғыларды орнатуға арналған бағдарлама;
- техникалық мақсаттар үшін тазартылған суды пайдалану бағдарламасы.

Бағдарламаларды енгізу нәтижесінде тұщы суды тұтынуды 51% - ға қысқартуға қол жеткізілді.

Суды қайта өңдеу бағдарламасын жүзеге асыру:

- жер үсті ағынды суларын жинау жүйелері;

- суару және техникалық қажеттіліктер үшін суды тазарту;
- аралас резервуарлар мен май ұстағыштар.

Суды үнемдейтін құралдарды пайдалану (100%):

- суды қосуға арналған датчиктері бар қол жуғыштар мен крандар;
- ағып кету кезінде автоматты қабаттасу жүйелері;
- екі режимді жууға арналған аэраторлар мен сантехника.

Суару үшін тазартылған суды пайдалану (шашырату, тамшылатып суару).

2.2 Судың ластануын бақылау

- қалалық көріз жүйесіне және тазарту құрылыстарына қосылу;
- қала сыртындағы объектілерде жергілікті тазалау ("кеңістік");
- Бұқтырма су қоймасына сарқынды суларды ағызуға тыйым салу;
- ағынды сулар мен өзендердің мониторингін қалалық су арнасының қызметтері жүзеге асырады.

2.3 Мониторинг және ғылыми зерттеулер

Су шаруашылығы және су пайдалану саласындағы құзыреттер және технологиялар трансфері орталығы (тәжірибеге бағдарланған оқыту алаңы ретінде құрылған; құрамында - "Гидравлика", "сорғылар, желілер және Су дайындау", "Су ресурстарын интеграцияланған басқару", "Гидрохимия" зертханалары; қызметтер көрсетеді және жобалар/мониторинг жүргізеді). Сондай-ақ Бұқтырма су қоймасы суларының жай-күйіне бақылау жүргізеді.

2.4 Білім беру бағдарламалары және танымал ету

– ШҚТУ-да су шаруашылығы, Су ресурстарын қорғау және ұтымды пайдалану саласындағы мамандарды даярлауға бағытталған 6B08601 "су ресурстары және суды пайдалану" бакалавриаты және 7M07310 "сүмен жабдықтау және көріз" магистратурасы даярлаудың мамандандырылған бағыттары іске асырылады. Білім алушылар теориялық білім алады (гидравлика, су тораптарын жобалау, суды тазарту) және практикалық дағдылар: гидрометрия, сынама алу, су сапасын талдау, сүмен жабдықтау жүйелерін жобалау.

– "ШҚТУ Ғылым апталығы" аясында түлектер мен студенттермен "су күні" дөңгелек үстелі өткізіліп, онда су қауіпсіздігі, су ресурстарын тұрақты басқару және саланы реформалау мәселелері талқыланады. Түлектермен байланыс сақталады және ғылыми қоғамдастық пен студенттердің өзара әрекеттесуі үшін алаңдар құрылады.

2.5 Тәжірибеге бағытталған дайындық

Студенттер тәжірибеші — инженер-химиктерді тарта отырып, "Су химиясы және СМАВ", "су сапасын жақсарту" пәндері бойынша білім алады, бұл су шаруашылығы саласында жұмыс істеу үшін кәсіби құзыреттіліктерді қалыптастыруға мүмкіндік береді.

2.6 Ғылыми зерттеулер мен жобалар

Университет BR21881921 "Ертіс өзені бассейнінің су экосистемасын бағалау" ПЦФ жобасын орындайды, оның шеңберінде заманауи технологияларды пайдалана отырып гидрографиялық зерттеулер жүргізіледі: "RiverSurveyorM9" ағындарының доплерлік акустикалық профилографы және "APACHE 3" ұшқышсыз су дрондары. Алынған мәліметтер Ертіс өзенінің бассейнінде ластанудың таралуын бағалаудың геопорталын құру үшін қолданылады.

2.7 Оқытушылардың біліктілігін арттыру

ШҚТУ оқытушылары CAR@WAN су ресурстарын қорғау және қалпына келтіру курсынан өтті, онда Қазақстанның тұщы су экосистемаларын қорғау және қалпына келтіру индикаторларын, әдістерін қоса алғанда, 6 "Таза су және санитария" ТДМ қаралды.

3. ТДМ №6 БОЙЫНША РЕЙТИНГТЕРДЕГІ ШҚТУ

2024 жылы университет Times Higher Education impact Rankings нұсқасы бойынша әлемдегі ең үздік 1001-1500 университеттер тобына кірді, олар ЖОО-ның ТДМ-ға қол жеткізуге қосқан үлесін бағалайды.

ТДМ 6 "Clean water and sanitation" бойынша ШҚТУ 601-800 орын алады, бұл суды ұтымды пайдалану және су ресурстарын қорғау саласында іске асырылып жатқан шаралардың маңыздылығын растайды.

4. ЖОСПАРЛАНҒАН ШАРАЛАР

1. Университетте суды қайта пайдалану және қайта өңдеу бағдарламаларын кеңейту.
2. Ашық деректерді жариялай отырып, суды тұтынудың электрондық мониторингі жүйесін күшейту.
3. Студенттер мен қызметкерлер арасында суды тиімді пайдалану туралы білім беру науқандарын ұйымдастыру.
4. Суды тұтыну және сақтау мәселелеріне жұртшылықты тарту бастамаларын дамыту.
5. Су шаруашылығы бойынша құзыреттілік орталығының зерттеулерін кеңейту.

5. КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

1. Жаңа технологияларды енгізу және қолданыстағы бағдарламалардың тиімділігін арттыру арқылы адамға тұщы суды тұтынуды азайту.
2. Университеттің тазартылған суды қайта өңдеумен және пайдаланумен тұрақты су пайдалану жүйесіне толық көшуі.
3. ТДМ бойынша көрсеткіштерді жақсартуды қоса алғанда, ТДМ 6 бойынша халықаралық рейтингтерде ШҚТУ позицияларын нығайту.
4. Университет студенттерінде, қызметкерлерінде және серіктестерінде суды ұтымды пайдалану мәдениетін қалыптастыру.
5. Университеттің таза су мен санитарияны қамтамасыз ету жөніндегі ұлттық және халықаралық стратегияларды іске асыруға қосқан үлесін арттыру.